

La JMJ vista des de Vic

Lluís Vidal Buxeda

El Crist de Bormio a Bellpuig

Abel Trulls Noguera

La JMJ vista des de Tortosa

Santi Martínez Alonso

EL BON PASTOR

Revista per a preveres i diaques

Jo soc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi, tal com el Pare em coneix, i jo conec el Pare. I dono la vida per les ovelles.

Número 159
SETEMBRE 2023

Any XIV

Pòrtic.....	3
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Europa: El respecte per les diferents sensibilitats (2).....	6
DANIEL PALAU	
Homilia en la festa de Sant Bernat.....	8
OCTAVI VILÀ	
Enfrontat a Napoleó per defensar la llibertat de l'Església.....	10
NORBERT MIRACLE I FIGUEROLA	
Silenci i contemplació. 50è aniversari del Santuari de Santa Maria de Puiggraciós.....	12
AURELI ORTÍN	
La celebració de l'Exaltació de la Santa Creu i un Any Jubilar a Bellpuig.....	15
ABEL TRULLS	
Capellans de parròquia	16
MIQUEL ÀNGEL FERRÉS	
La JMJ vista des de Tortosa.....	18
SANTI MARTÍNEZ ALONSO	
La JMJ vista des de Vic.....	19
LLUÍS VIDAL	
Un curs decididament evangelitzador.....	21
+SALVADOR CRISTAU	
Aportació a l'estudi dels canonges vigatans.....	23
CARLES RIERA	
La Missa de les Santes: 175 anys d'un patrimoni cultural immaterial d'excepció.....	24
ROBERT BARÓ	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau, Armand Puig. Editor: Norbert Miracle. Sota el patrocini de la *Càtedra de Teologia Pastoral Josep Pont i Gol*

Disseny original Animaset

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH
president de l'AVEPRO (Santa Seu)

El Sant Pare ha decidit convocar un Sínode sobre la sinodalitat dos anys consecutius: octubre de 2023 i octubre de 2024. La raó es troba en l'objectiu mateix. Dur a terme una gran assemblea del poble de Déu, presidit pels seus pastors, els bisbes, sobre la construcció d'una Església dialogal requereix una metodologia de diàleg, que faciliti l'intercanvi de parers i la construcció progressiva d'una *mens communis*. Això demana temps i esforç. Cal aquella sedimentació que ve donada per l'acció de l'Esperit, la qual no és mai ràpida i, menys, precipitada. El mètode i els continguts demanen, doncs, un temps llarg de reflexió, també durant l'interval que separarà les dues sessions del Sínode.

Voldria recordar el Concili Tarraconense del 1995, que va desenvolupar-se durant vuit caps de setmana, a més de les sessions d'obertura i cloenda. Val a dir que també allí la metodologia anava d'acord amb els continguts, ja que calia escoltar el poble de Déu, presidit pels seus pastors, i auscultar tot allò que l'Esperit anava suscitant en els pares i mares conciliaris. Les més de dues-centes persones que van formar, en aquella ocasió, l'assemblea conciliar, entre homes i dones, van experimentar la fusió entre invocació i reflexió, entre pregària i resolucions, mentre creixia un cos doctrinal que era un ressò del Concili Vaticà II. Les esglésies amb seu a Catalunya van viure una experiència eclesial profunda, precedida d'una amplíssima consulta a nivell diocesà al poble de Déu, el qual es va manifestar amb total llibertat i alhora amb un autèntic desig d'impulsar una Església evangèlica i creïble.

En aquest sentit, el Sínode convocat pel Papa i precedit per una etapa diocesana a nivell mundial, ens resulta familiar i proper, tant en el mètode com en els continguts, ja que, fa vora quaranta anys, vam viure un Concili Provincial que, d'una certa manera, l'anticipava. El pelegrinatge a Roma de la Confraria de la Mare de Déu de Montserrat, en ple Sínode, els dies 6-9 d'octubre d'enguany, s'inscriurà en la sintonia existent entre el Sínode promogut pel Papa Francesc i el Concili que van promoure els bisbes catalans l'any 1995.

L'any 2015 el Papa Francesc va pronunciar una frase lapidària en un discurs que commemorava els cinquanta anys del primer Sínode de bisbes, creat per sant Pau VI: "El camí de la sinodalitat és el camí que s'espera de l'Església del tercer mil·lenni". I conclouia, remetent-se a sant Joan Crisòstom (autor del lema "l'Església té nom de Sínode"): "La sinodalitat és una dimensió constitutiva de l'Església". Sembla clar que el programa de reforma eclesial, anomenat "transformació missionera de l'Església" en el primer capítol de l'exhortació apostòlica *Evangelii gaudium* (núms. 20-49), passa, segons el papa

Francesc, pel Sínode sobre la sinodalitat. És altament recomanable, en aquest sentit, la relectura del document “La sinodalitat en la vida i en la missió de l’Església” de la Comissió Teològica Internacional. Vegeu-ne el text en Documents d’Església 1092 (2018) 418-449.

La celebració del Sínode a Roma el proper octubre demana una recepció de la sinodalitat com a element decisiu per a l’Església. Cert que hi haurà una atenció posada en els debats i intervencions en l’aula sinodal, però allò que pot fer caminar l’Església vers una renovada construcció del subjecte eclesial és la consciència de ser un cos modulats orgànicament, la vocació del qual és la missió. En aquests moments, es viuen diversos fenòmens que afebleixen l’Església, com ara la desconexió interna entre persones i grups en el seu interior o la desubicació eclesial en relació al lloc i el paper que l’Església té o ha de tenir en un món que viu un canvi d’època i una guerra fratricida en el cor d’Europa. La desconexió porta a la fragmentació i fins i tot a la contraposició i al conflicte intraeclesials. La desubicació, pel seu costat, condueix al desconcert i al replegament i fins i tot a la defensa acèrrima d’unes posicions que de fet criminalitzen la realitat. La sinodalitat, en tant que manera de ser Església, demana superar la desconexió i la desubicació, la ignorància de l’altre i el replegament en allò que considero meu en exclusiva. Un procés sinodal exclou l’autoafirmació, de manera que és més important escoltar que parlar, com recorda Dario Vitali, expert de la Secretaria del Sínode, a propòsit de la praxi sinodal. Quan l’escolta precedeix el diàleg, el subjecte eclesial pot començar a construir-se. En efecte, l’Església no és un parlament, sinó una comunió.

Per entendre aquest darrer terme, “comunió” (*koikonia*), és convenient reprendre dos textos afins dels Fets dels Apòstols. En Ac 2,42.44 llegim que tots vivien “en comunió fraterna... units i tot ho tenien al servei de tots”. En Ac 4,32 s’afirma que “la multitud dels creients tenia un sol cor i una sola ànima... tot estava al servei de tots”. Es tracta de dos sumaris o resums del llibre dels Fets, que posen la comunió com la base de la sinodalitat. En altres paraules, la fraternitat viscuda constitueix el fonament de l’Església. Viure junts, fer camí un al costat de l’altre, retrobar-se en la fe i en l’amor, tot plegat surt de l’Evangeli i fa possible una Església, que, gran o petita pel que fa a les mides, sigui sempre sòlida en allò que li és propi. L’exemple fefaent d’aquesta fraternitat és la comunió de béns, espiritual i material. Dic “espiritual” perquè un bé de l’Esperit passa a ser comú quan es posa al servei de l’altra persona, quan la santedat es viu pensant en l’altre, no com un acte solitari sinó comunitari. La santedat sempre és compartida, perquè és un do que Déu ens fa de ser-li fidels i de participar de la seva misericòrdia. L’Església és sínode quan els béns de l’Esperit esdevenen patrimoni comú, quan la saviesa de l’Evangeli es viu en conjunt, sense restriccions individualistes. La sinodalitat passa per la conversió i per la santedat.

La coneguda expressió “tenir un sol cor i una sola ànima” no significa “tenir una sola idea”, no equival a raonar segons un pensament únic. L’Església no es guia per majories sinó per con-sensos, els quals deriven d’una fe que s’arrela en l’Evangeli i que es comparteix en virtut d’un mateix Esperit que bufa entre tots i per a tots. És a partir d’aquí

que té sentit parlar de discerniment eclesial, és a dir, d'una recerca compartida de la comprensió i l'aplicació de l'Evangelí en moltes circumstàncies i moments. Calen, doncs, una consciència i una praxi sinodals. La sinodalitat és la consciència de pertànyer a una Església sinodal i és alhora l'acord per a dur a terme una praxi sinodal. Consciència i praxi porten a adoptar, com a manera de fer, un intercanvi segons l'Esperit.

Si es raona sincerament, segons la veu de l'Esperit i en el marc de l'Església, si es comparteix allò que el poble de Déu creu, espera i celebra (*sensus fidei fidelium*) amb adhesió a la doctrina apostòlica, aleshores l'Església no es perd per camins secundaris. De fet, una Església sinodal no es pot desviar, perquè la veritat de l'Evangelí no és una mesura prèvia, fixa, sinó concomitant al mateix camí que l'Església fa –sempre que el faci segons aquest Evangelí i es deixi guiar per l'Esperit, que és el mestre interior, l'interpret de les paraules de Jesús. Per això una lectura espiritual dels textos evangèlics és una garantia que una Església sinodal es mantindrà fidel a la Tradició que l'ha vista néixer i que ha fet que emprengué un seu camí en la història.

Una Església sinodal és una Església eucarística. Per això l'assemblea que constitueix l'Església no és, en primer lloc, la reunió de diàleg i debat, sinó l'assemblea litúrgica, en la qual s'escolta la veu de Déu, es rep la rosada de la Paraula, es parteix el pa i es beu el calze de la salvació, es projecta el camí cap a la missió. Una Església sinodal enfonsa les seves arrels en l'eucaristia, el banquet de la unitat, l'àpat del misteri, el menjar que renova l'esperit, perquè l'Esperit Sant continuï impulsant una Església que coneix les tempestes però que ha de reconèixer Jesús, crucificat i ressuscitat, que ve a salvar-la i a donar-li la seva pau.

Un sol cor i una sola ànima

Europa: el respecte per les diferents sensibilitats

(2)

DANIEL PALAU VALERO

*prevere del bisbat de Sant Feliu de Llobregat
director de la Càtedra Pastoral Josep Pont i Gol*

El text de resposta europeu al DEC és un text de consens en el que s'ha intentat recollir i aprofundir algunes intuïcions, així com les tensions i els interrogants més repetits de les comunitats eclesials. L'Església europea no ignora en el seu escrit les ferides presents a causa dels abusos o de les guerres encara avui presents. Amb humilitat, però també amb confiança, l'Església mira al futur, observant una gran diversitat en el seu interior. Davant d'aquest escenari, amb llums i ombres, el sínode ens convida a un seriós discerniment eclesial sobre els signes dels temps. Aquest estil sinodal que donarà forma a l'Església del tercer mil·lenni no vol ser una proposta aïllada, sinó que serà la concreció d'un repte ben concret, el d'acceptar la dignitat i la igualtat de tots els batejats. Tots som coresponsables de la missió i de la construcció del Regne de Déu, del qual l'Església n'és un humil signe i instrument.

L'Església que Déu vol que siguem ha recorregut encara pocs passos als seus ulls. A mesura que avencem, adquirim una major competència i habilitat, perquè la sinodalitat no sigui estranya a nosaltres ni a les nostres estructures eclesials. Aquest creixement eclesial que ens ofereix la sinodalitat ens permetrà de descobrir en tots els membres els seus carismes i ministeris (ordenats i no ordenats), així com les seves relacions complementàries i necessàries. Així el ministeri de l'autoritat quedarà inscrit en un servei d'acompanyament vers tothom i de cura de la unitat. Una autoritat que no podrà, de cap de les maneres, no tenir en compte el lloc dels sectors més oblidats. Una autoritat que vetllarà per cercar un major dinamisme sinodal en el món litúrgic, el qual comporti un sentit més viu de la missió, superant la fractura o el distanciament entre la fe i la cultura. En el camí sinodal l'autoritat serà conscient que la veu dels pobres ha de tenir un relleu especial, sense caure en sentimentalismes o posicions pastorals fictícies. L'Església guanyarà credibilitat només quan torni a anunciar l'Evangelí més pel camí del compromís i de la proximitat, que no pas pel camí de les idees.

La sinodalitat, subratlla el text europeu, és un camí apassionant. Gràcies a ell, s'ha pogut entendre, d'una manera més aprofundida, que és possible viure la comunió essent diversos (la pluralitat de llengües en la trobada a Praga ja fou una primera mostra

evident). Les diversitats són una riquesa i una invitació al diàleg continuat. Es parla d'un diàleg que posi en evidència les tensions eclesials per tal d'il·luminar-les des de la fe i l'experiència compartida. Només així es podrà facilitar una veritable i profunda conversió.

Ningú oblida, el text de Praga tampoc, que el context religiós europeu està dominat per la secularització. Una oposició frontal a aquesta situació, per part de l'Església, és una actitud totalment estèril. El cristianisme té molt per oferir, també molt per rebre, per això cal potenciar una relació intel·ligent i pacient davant els escenaris hostils. Cal aprendre de les crisis, i treure'n una lliçó per a l'esperança. Una actitud missionera marcada per la sinceritat pot ajudar, i molt, a comprendre l'Evangelí, així com a llegir amb serenitat els signes dels temps que viu l'Església a Europa. Serà necessari situar la Paraula de Déu en un lloc central, a partir de la qual neixin les propostes pastorals, missioneres, i les qualitats del bon govern.

Les diverses prioritats es resumeixen en set intuïcions: la necessitat d'una conversió continua a Crist, la redescoberta de la dignitat baptismal compartida amb les seves corresponents implicacions, el lligam de la sinodalitat amb la missió, la centralitat del diàleg com estil de vida, el compromís per superar els prejudicis i trobar camins de reconciliació per a la memòria, l'atenció preferent per la família, les dones i els joves, i finalment, l'adopció del mètode sinodal per a tots els processos eclesials.

Una menció especial es fa sobre l'element del diàleg. Es tracta d'un estil vital que té a veure amb l'àmbit de les nostres relacions, que cal cuidar, fomentar i fer créixer. Un Església sinodal és una Església del diàleg a tots els nivells i en tots els escenaris. Qualsevol diàleg veritable ha d'afavorir un encontre real entre aquells que en són protagonistes. D'una manera especial parlem del diàleg necessari amb altres confessions, altres religions i altres posicions existencials no-creients, ja que avui per avui, han deixat d'existir societats cristianes homogènies. El diàleg es fa imprescindible ja que permet de conèixer quines són les ferides i els sofriments de la humanitat i de la creació, i per tant, ajuda a créixer en una posició missionera més creïble i eficient.

La missió ha d'anunciar la veritat de Crist amb tota la força i al mateix temps oferir una radical inclusió vers tothom, d'aquí la convicció en el diàleg. La relació amb la cultura contemporània no és gens còmode en cert moments, i per tant, l'Església haurà de trobar camins d'expressió comprensibles, sense diluir el missatge. Caldrà ser conscients que el llenguatge de fe difereix força del llenguatge de la societat actual, com també, parlem de diferents sensibilitats teològiques i els posicionaments pastorals diversos. La litúrgia és l'àmbit més sensible en aquest sentit, especialment per la seva centralitat en la vida cristiana, la seva densitat sinodal i la seva força expressiva. La litúrgia no només està en relació estreta amb l'Església i la fe, sinó també amb la vida, d'aquí també la petició que fa el text de Praga d'arribar a fer un bon servei homilètic, capaç de donar resposta als interrogants vitals del món contemporani.

Finalment es fa esment de l'exercici de l'autoritat, la qual ve sempre de Crist i del seu Esperit. El text recorda que hi ha comprensions molt verticals i d'altres molt horitzontals,

en tot cas ens trobem davant d'un repte amb majúscules que reclama una conversió profunda. Sabrà Europa trobar l'encaix òptim entre l'autoritat jeràrquica i la seva complementarietat amb el poble sant de Déu?

Anunciar l'Evangelí

Homilia en la festa de Sant Bernat

OCTAVI VILÀ

abat del monestir de Santa Maria de Poblet

Sa 7,7-10.15-16; Sl 62; Fl 3,17-4,1; Jo 17,20-26

«*Viam dicit humilitatem, quae ducit ad veritatem: altera labor, altera fructus laboris est.*» «A la humilitat se l'anomena camí que porta a la veritat. La humilitat és l'esforç; la veritat el premi a l'esforç.» (*Liber de gradibus humilitatis et superbiae, I,1*)

La vida de sant Bernat és tota ella un camí cap a Déu. Semblava ben orientada a la riquesa i al poder, a l'or i a la plata, en definitiva als plaers mundans; però ell preferí l'enteniment i la saviesa, preferí la seva claror com a llum per als seus passos i al Senyor com a guia vers aquesta saviesa que més que docte és una saviesa de cor. Cercava Déu, tenia set de Déu i li fou permès de contemplar-lo al seu santuari, de beneir-lo i de lloar-lo tota la seva vida i enamorat com estava del Crist fou feliç sota les seves ales.

Bernat fou un enamorat del Crist, el preferí a Ell a tota altra cosa però la seva grandesa radica en que essent gelós pel seguiment del Crist no fou un gelós del Crist, sentí sempre i en tot moment la vertadera necessitat de compartir amb els germans aquesta perla de gran valor per la qual deixà tota altra riquesa caduca i efímera. La seva vida cristiana, comunitària, monàstica fou una vida per Crist i una vida viscuda amb i pels germans. Inicià així la seva vida a Cîteaux envoltat de parents i amics que amb ell empenien l'estret camí del monaquisme cenobític i acabà els seus dies amb la joia de veure una extensa nissaga filla de Claravall, entre d'altres nosaltres mateixos. El seu camí fou des de la seva entrada a Cîteaux un camí per a ser viscut en comunitat.

Nosaltres encara avui maldem per seguir el seu exemple, per viure segons el model que tenim en ell que poc a poc, pas a pas guiat pel Crist anà configurant-se amb Ell per adquirir la ciutadania del cel. Maldem avui també per seguir el camí que Bernat de

Claravall ens indica, el de l'amor viscut des de la humilitat, en el que es cerca la veritat, es troba la caritat i es comparteixen els fruits de la saviesa (*Liber de gradibus humilitatis et superbiae*, II,5). Maldem avui també nosaltres per ser el seu goig i la seva corona, apartant-nos de l'estil de viure contrari al Crist, mirant d'evitar el camí que porta a la perdició perquè seguint les seves paraules, plenes de saviesa i de seny, ens mantinguem sempre en el Senyor. Bernat ni pregà, ni visqué només per ell, visqué, pregà i lluità per compartir amb els seus germans, també avui amb nosaltres, la gloria que rebé del Senyor com a premi a la seva fidelitat. Sempre amb l'objectiu d'arribar i compartir tots junts la vida eterna, tal com diu sant Benet a la Regla.

«*Est ergo via descensionis, sicut et ascensionis. Et via est ad bonum, et via est ad malum. Cave malam, elige bonam.*» «Hi ha un camí cap a dalt i un altra cap a baix. Un camí que porta al bé; un altra que porta al mal. Guarda't del mal camí i tria el bo.» (*Liber de gradibus humilitatis et superbiae*, IX,24)

El camí escollit per sant Bernat per anar cap a Déu, el camí que li proposaren la saviesa i l'enteniment, el camí que ens proposa a nosaltres no és altre que el de l'amor. Un camí d'amor cap a aquell qui és l'amor. Perquè el Senyor «fa que l'estimem, més ben dit, es va fer per a ser estimat. A Ell és a qui esperem perquè a Ell és a qui s'estima amb més goig i a qui mai s'estima en va. El seu amor provoca i premia el nostre. El precedeix amb la seva bondat, el reclama amb justícia i l'espera amb dolçor.» (*Liber de Diligendo Deo*, 22).

Bernat de Claravall fou un enamorat de Crist, la seva passió, el sentit únic i darrer de la seva vida no fou altra que cercar el camí cap a la veritat i recórrer-lo amb aquell qui és la veritat com a guia i capdavanter; però a cada pas seu es girà vers els seus germans, es gira també avui vers nosaltres per indicar-nos la via, per convidar-nos a no defallir, per animar-nos, per esperonar-nos a seguir com ell endavant moguts sempre per l'amor. «Un pot treballar de franc sense amor i un altre estimar sense cap esforç. El primer perd tot el que fa; el segon pel seu amor mai no fracassa.» (*Apologia ad Guillelmum Abbatem*, 8).

Aquest és el seu gran llegat, el llegat més preuat que ens podia deixar, un camí cap a Déu centrat en l'amor a Crist i als germans. Bernat fidel deixeble de sant Benet, aimant de la Regla als ulls del món ho deixà tot per no tenir res; als ulls de Déu res no tenia i ho va obtenir tot. Benet, Bernat, com Robert, Alberic o Esteve i amb ells tants d'altres recordats i no recordats, ens són avui models i exemples.

La iconografia representa a sant Bernat no pas abraçant la creu, sinó essent ell abraçat pel crucificat. Aquesta abraçada íntima entre divinitat i humanitat, que sant Bernat compara amb el petó del que parla el Càntic dels Càntics (cf. *Super Cantica Cantorum II*), s'estén des de la persona de Crist fins aquells als qui Ell arriba. Una trobada que té per escenari la vida diària, en un temps i un l'espai concret, diferent per a cada persona; però amb un element sempre comú; és Crist qui es creua en la vida de tota persona, Crist qui es creuà en la vida de Bernat de Claravall i també en la nostra vida; Crist que quan ens troba ens

sacseja la consciència i cerca el nostre penediment i la nostra conversió amb el seu amor. (Cf. Sant Joan Pau II. Audiència General 9 d'agost de 2000).

En paraules del Papa Benet XVI: «La nostra llum, la nostra veritat, la nostra meta, la nostra satisfacció, la nostra vida no és una doctrina religiosa, sinó una Persona: Jesucrist. Molt més allà de la nostra capacitat de buscar i desitjar a Déu, ja abans hem estat buscats i desitjats, més encara, trobats i redimits per ell. La mirada dels homes de tots els temps i de tots els pobles, de totes les filosofies, religions i cultures, troba finalment els ulls oberts del Fill de Déu crucificat i ressuscitat; el seu cor obert és la plenitud de l'amor.» (Heiligenkreuz, 9 de setembre de 2007).

La llum, la veritat, la meta de Bernat fou Crist, fou trobat, cridat per Crist a seguir-lo a Cîteaux i Crist crucificat amorosament l'abraçà. Crist que en paraules de Bernat de Claravall és aquell que per llur passió en l'obra manifestà la paciència, en la manera la humilitat i en la causa l'amor (cf. *Sermó de la Passió del Senyor*).

Deixebles de l'Evangelí

Enfrontat a Napoleó per defensar la llibertat de l'Església.

NORBERT MIRACLE I FIGUEROLA

prevere de l'arquebisbat de Tarragona

professor de la Facultat de Teologia de Catalunya

(AUSP)

La tomba del papa Pius VII Chiaramonti (1742-1823) de Bertel Thorvaldsen destaca imponent a la meitat del passadís esquerre de la basílica de Sant Pere, prop de l'entrada a la sagristia. És obra de l'escultor Bertel Thorvaldsen (1770-1844), un danès, que va viure quasi sempre a Roma i va ser un dels protagonistes de l'escultura neoclàssica.

De fe protestant, va rebre del cardenal secretari d'estat, l'encàrrec de construir el monument funerari de Pius VII convertint-se així -probablement- en l'únic artista no catòlic l'obra del qual és present a la basílica.

Pius VII es mostra assegut en un tron amb una forma que recorda els trons dels mosaics bizantins col·locat dins d'una fornícula decorada al voltant del perímetre amb motius fitomòrfics d'estil clàssic.

Contemplant la seva serena majestat, pocs endevinarien que aquell pontífex va viure un dels períodes més convulsos del papat a l'edat contemporània i esdevingué un dels grans papes del segle XIX. Enguany es commemora el bicentenari de la seva mort, el 20 d'agost de 1823.

Barnaba Chiaramonti havia nascut a Cesena el 1742 en el si d'una família de la petita noblesa i profundament religiosa. Als catorze anys va ingressar com a novici a l'abadia benedictina de la seva ciutat i dos anys més tard va professar com a monjo. L'enviaren a estudiar primer a Pàdua i després a Roma, a la gran abadia de Sant Pau Extramurs. Durant la seva estada a Roma esdevingué confessor del cardenal Braschi que, en el llarg conclave de 1774-75, fou escollit papa amb el nom de Pius VI.

A partir d'aquell moment Chiaramonti rebé nombrosos encàrrecs del nou papa, abat comandatari de Sant Pau Extramurs, bisbe de Tívoli, d'Imola i cardenal.

Durant el pontificat de Pius VI va esclatar la Revolució Francesa i la promulgació de la Constitució Civil del Clergat que suposava la ruptura amb Roma. El clergat francès hagué de jurar-la o arriscar-se a la persecució oberta, la deportació i l'assassinat. Fins i tot l'arquebisbe de París va renunciar al ministeri sacerdotal davant del president de la comuna, i es declarà suprimit el cristianisme i instaurat el culte a la deesa raó.

A Roma, Pius VI restà confós sense massa capacitat de reacció. El 1798 Roma va ser ocupada per les tropes franceses, proclamada la república i Pius VI deportat a Valence on va morir el 1799. És coneguda la nota publicada a la premsa: *Ha mort el ciutadà Giannangelo Braschi que va ser el papa Pius VI i últim.*

El conclave es reuní a Venècia, sota una certa protecció de l'emperador austríac, i amb força dificultats per les pressions externes i els interessos interns. Els cardenals escolliren el cardenal benedictí Chiaramonti que prengué el nom de Pius VII.

Un dels grans mèrits del papa Chiaramonti va ser la seva lluita per la independència de l'Església davant del poder civil que a partir del 1800 va encarnar Napoleó Bonaparte com a primer cònsol de la república i com a emperador després.

El nou Papa, que tingué un magnífic col·laborador en el secretari d'Estat, el cardenal Ercole Consalvi, era un home d'un tarannà dialogant, de profunda vida interior i d'una gran cultura. Els primers anys del seu pontificat hagué d'establir converses amb Napoleó, que no van ser gens fàcils per les pretensions del mandatari francès sobre el nomenament de bisbes i la centralització de l'estructura eclesial francesa.

Pius VII acudí a la coronació de Napoleó a Notre Dame de París. Va presidir-la però va evitar coronar-lo, ja que va ser el mateix Napoleó qui prengué la corona de les mans del Papa i s'autocoronà. També ho va fer amb la seva muller, Josefina, una escena que va plasmar a l'oli de manera excel·lent el pintor Jacques-Louis David.

Quan Napoleó ordenà al Papa que els Estats Pontificis s'afegissin a la Lliga contra Anglaterra així com altres exigències, Pius VII s'hi va negar, i l'emperador va ocupar Roma i l'annexionà als seus dominis. Va entrar a Roma i va fer detenir el Papa al palau del Quirinal i el portà a l'exili, primer a Savona i després a Fontainebleau, on continuà pressionant-lo.

Pius VII no va poder tornar a Roma fins el 24 de maig de 1814, quan l'estrella de Napoleó començava a declinar arreu d'Europa.

El papa Chiaramonti va morir el 20 d'agost de 1823 als 81 anys d'edat, i després d'haver passat per la presó i l'exili, havia recuperat per al papat una gran autoritat espiritual i un enorme prestigi. Anglaterra, per exemple, no va oblidar el gest del Papa a favor d'ells i començà una obertura vers els catòlics. Pius VII es mostrà generós i magnànim amb els seus adversaris, la família Bonaparte, especialment amb la mare del destronat emperador a qui va acollir a Roma i li va donar asil i protecció.

Aquest és un dels grans papes de la història contemporània que va saber fer el pas de l'Antic Règim a una nova edat, i que potser no és conegut suficientment. Tan de bo que aquest bicentenari de la seva mort ens ajudi a valorar-lo millor.

D'ell va escriure Joan Pau II aquestes encertades paraules, vàlides també per avui: *Recordar el que va haver de patir per exercir el seu ministeri apostòlic ens porta a meditar a la vocació de tot apòstol de Crist. En efecte, els cristians de cada època, malgrat els contrastos i les humiliacions, els obstacles i les persecucions, estan cridats a perseverar sempre a la fidelitat al seu Senyor. Saben que s'han d'adherir a l'Evangelí sense tripijocs i sense por, disposats cada dia a prendre la creu per seguir-lo a ell, el Mestre crucificat.*

Silenci i contemplació. 50è aniversari del Santuari de Santa Maria de Puiggraciós

AURELI ORTÍN

diaca de l'arquebisbat de Barcelona

En aquest món, en què la majoria vivim amb pressa i tràfecs, l'estiu és un bon moment per fer una pausa, cercar en el propi interior la motivació de les nostres accions, fer nous propòsits amb la confiança posada en el Senyor i refer forces per als nostres objectius. Per això, cerquem llocs que ens hi ajudin, en els quals trobar el silenci necessari i la bellesa de la Natura, l'acompanyament senzill i amable de persones disposades a ajudar i compartir.

Un d'aquests llocs és el Santuari de Santa Maria de Puiggraciós. El 7 de setembre de 2023 se celebra al Santuari de Puiggraciós el 50è aniversari de la seva fundació. A petició de creients de la zona, que tenien tancat el seu Santuari de referència, el Monestir de monges benedictines de Sant Pere de les Puel•les de Barcelona va crear una comunitat filial en aquest Santuari. Inicialment s'hi van instal•lar sis monges; n'hi han passat disset i actualment n'hi ha dues: les Germanes M. Teresa Botey i Roser Caminal. Donen gràcies a

Déu pel camí recorregut en el passat i en el present, volent donar resposta als qui s'apropen al Santuari, i desitgen projectar el futur amb esperança

Les celebracions d'aquest 50è aniversari que de moment estan programades són: una vetlla de pregària a les 21h del mateix 7 de setembre; una Eucaristia, presidida pel bisbe de Terrassa, Salvador Cristau, el 8 de setembre a 2/4 de 12h; xerrades; concerts i una ballada de sardanes el dia de Cap d'Any a la sortida del sol.

El Santuari de Santa Maria de Puiggraciós està situat damunt del contrafort oriental dels Cingles de Bertí, a la confluència dels termes municipals de l'Ametlla del Vallès i del Figaró Montmany; és un lloc privilegiat, de natura esplendorosa i vistes increïbles. També és un lloc d'acollida, de contemplació, de silenci i de pregària per a tota persona que ho desitgi. El 20 d'agost el diari "El Punt Avui" va publicar un article titulat «Puiggraciós, amb les portes sempre obertes», emfatitzant el caràcter acollidor del Santuari, que té una hostatgeria de tres o quatre senzilles habitacions per qui vulgui estar uns dies cercant un espai de natura i d'espiritualitat en què aprofundir en la recerca interior, fruit del silenci i la meditació, acompanyats de l'escolta amorosa de les monges. Les omple de joia l'acollida que els han donat la gent dels pobles, creients i no creients, que, alhora, els ha estat exemple i estímul per ser elles acollidores.

Les Germanes M. Teresa i Roser van ser enviades a Puiggraciós, ja fa gairebé quatre anys; des de llavors, amb les persones que van al Santuari mai no hi falta la pregària, l'amable acollida i l'escolta incondicional. Dotades d'una bona memòria i tenint coneixences de tot tipus i tendències, organitzen actes enriquidors, de caire cultural i espiritual. Moltes persones dels pobles del voltant i de més lluny hi acudeixen amb fidelitat i entusiasme.

La celebració de l'Exaltació de la Santa Creu i un Any Jubilar a Bellpuig

ABEL TRULLS

*prevere del bisbat de Solsona
rector de Bellpuig*

Al bell mig del mes de setembre trobem dues festes assenyalades del nostre calendari cristià: La primera, el dia 14, és l'Exaltació de la Santa Creu. La segona, el dia següent, el dia 15, és la memòria de la

Verge fidel fins als peus de la Creu, la Mare de Déu dels Dolors.

Ambdues festes estan ben arrelades a Bellpuig. És veritat que la devoció a la Mare de Déu dels Dolors es concentra més en l'antiga celebració del Divendres de Passió, que actualment Bellpuig continua celebrant amb la Festivitat dels Dolors de la Mare de Déu, amb la Missa, la Corona dels Set Dolors i la Magna Processó Penitencial, festivitat que és precedida pels set dies de Septenari.

Ara bé, pel què fa a l'Exaltació de la Santa Creu, a Bellpuig marca la data de la Festa Major de la vila. Doncs va ser el 1622 quan el consell de paeria de la vila va aprovar que el 14 de setembre de cada any es celebrés la festa patronal de la Confraria de la Puríssima Sang. En un primer moment, la festa estava marcada principalment d'un caràcter principalment religiós, però amb el temps els actes civils van anar-se multiplicant, fins arribar a l'actual Festa Major. El motiu d'aquest patronatge sembla ser el coneixement que ja devien tenir de l'arribada del Crist de Bormio a la vila de Bellpuig just l'any següent de la seva aprovació: el 30 de maig del 1623.

La tradició ens diu que pels volts dels anys 1620 la ciutat italiana de Bormio va sofrir una cruel persecució per part dels calvinistes. Per tres vegades van intentar cremar la imatge del bonic Crist que la població venerava, però el foc va ser respectuós al seu Creador i es resistí a devorar la imatge.

Una filla de Bellpuig, Isabel Maria de Casanoves, que era cambrera del Duc de Fèria, llavors governador de Milà, va intentar comprar la santa imatge. Els calvinistes li exigiren per a vendre-la tanta plata com el Crist pesés. Emparada pel Duc va acceptar la proposta i, posat a la balança, el Sant Crist va pesar solament trenta monedes, coincidint amb el mateix nombre de monedes que pagaren a Judes per traïr el Mestre.

Abans d'arribar a Bellpuig, la imatge del Crist va estar un temps venerada al convent de les Jerònimes de Barcelona, on es diu que va fer tants miracles i la devoció va ser tal que no volien que marxés. Finalment, a canvi de quedar-se la corona d'espines al convent barceloní, el Crist va poder arribar a Bellpuig el 30 de maig de 1623, essent rebut pels

bellpugencs i comarcans. La tradició diu que aquella vesprada un nen cec del poble veí de Maldà recobrà la vista.

A Bellpuig existia ja la Confraria de la Puríssima Sang, que amb l'arribada del nou Sant Crist va rebre més peticions de confreres, alguns de pobles de la contrada. La devoció creixent al Crist provinent d'Itàlia va impulsar la construcció de l'actual Capella del Crist de Bormio, annexa a l'església parroquial de St. Nicolau de Bellpuig, que fou acabada l'any 1702.

Destruït aquest gloriós Sant Crist durant la persecució religiosa del 1936, fou en la mateixa població de Bormio on l'escultor Jaume Perelló reproduí la històrica imatge amb fusta dels Alps, ara sense barba ni corona d'espines. Després d'haver estat venerat i entronitzat durant uns mesos a la Parròquia dels devots bormiesos, una comissió de Bellpuig, presidida per Mons. Josep Pont i Gol -fill de Bellpuig i aleshores bisbe de Segorb-, anà a recollir-lo a Bormio. El dia 30 de maig de 1953 entrà triomfalment a Bellpuig, essent rebut pel Bisbe de Solsona, Mons. Vicente Enrique i Tarancón, en l'Oratori -petita capella que recorda on fou acollit el Crist de Bormio per primera vegada l'any 1623-, des d'on fou portat el Sant Crist en una carrossa fins al temple parroquial.

Enguany, en ocasió dels 400 anys de la primera arribada del Crist a Bellpuig i dels 70 anys del seu retorn el Papa Francesc ha concedit un Any Jubilar, que va començar el passat diumenge 30 d'abril de 2023 i durarà fins el 30 de maig de l'any següent, el 2024.

Amb agraïment a l'Església per la gràcia del Jubileu, la Confraria del Crist de Bormio va donar a conèixer tot el conjunt d'actes religiosos, populars i culturals que s'han preparat (celebracions, concerts, conferències, exposicions...), a través de fulletons i, també, de la seva pàgina web (www.cristdebormio.com) i de les xarxes socials.

La Confraria també ofereix als bisbats, a les parròquies, a les congregacions religioses i a les altres realitats d'Església d'arreu de Catalunya la possibilitat de pelegrinar a Bellpuig per guanyar el Jubileu i per conèixer més de prop la vila i la seva devoció al Crist de Bormio amb un reguitzell de propostes.

Rentar els peus

Capellans de parròquia

MIQUEL ÀNGEL FERRÉS I FLUVIÀ

prevere del bisbat de Girona

rector de Figueres

La gran riquesa d'una parròquia, i alhora la seva gran pobresa, és que no et pots triar la gent. Molta gent acudia a Jesús amb motivacions diferents, algunes ben peregrines. Si hem de representar el Crist, el Bon Pastor, podem tancar la porta a alguna ovella? O hem de deixar les noranta-nou i anar a buscar la perduda?

La gent s'acosta a la parròquia tal com és, i amb motivacions molt variades, per beure de la font i per la set que tinguin, com diria Joan XXIII. I sovint hem de fer d'hospital de campanya, com diria el papa Francesc.

T'arriba, per exemple, una persona amb problemes de salut mental que necessita ser escoltada i no hi ha més remei que carregar-te de paciència i escoltar. Potser no hi tindràs resposta tècnica, però la feina és escoltar.

Et ve el típic pidolaire que diu que fa dies que no menja, intueixes que t'està enganyant, no vol passar pel circuit de Càritas ni pels serveis socials i no saps com gestionar la situació amb un mínim de dignitat.

Reps al despatx parroquial els pares i padrins a preparar un bateig, et poses a explicar els moments del sagrament, donant cada vegada menys coses per suposades, i intentant fent-los veure el compromís que assumeixen. El pastor sempre es troba al fil de la navalla entre l'exigència i l'acollida, sabent -ep!- que si només poguessin rebre els sagraments els perfectes, nosaltres mateixos no seríem capellans.

Quan menys t'ho esperes et truquen de la funerària per un enterrament, i li has de fer lloc necessàriament l'endemà encara que la teva agenda es queixi. I buscar temps per veure la família, donar-li el condol i preparar la celebració exequial.

Et ve una família que acaba d'arribar de l'Equador amb fills de mirada perduda ¿i els diràs que no els pots apuntar a catequesi perquè el curs ja ha començat? Els posaràs una barrera burocràtica més de les que ja es troben?

Arriba una dona que et demana beneir una ampolla d'aigua, ¿l'has d'advertir dels possibles components supersticiosos o li has de transmetre la benedicció de la bondat de Déu, i que Ell hi faci més que nosaltres?

Voldrem "evangelitzar" aquella iaia de més de 90 anys que tota la vida ha fet el mateix servei a l'església i ha resat les mateixes oracions, en lloc de fer-li sentir la nostra veneració?

De quina manera ens aproparem i "renyarem" els vailets desvagats que fan cabrioles i soroll amb els monopatin i molesten davant de l'església?

Ens prepararem molt curosament la litúrgia, ¿i després acceptarem amb humilitat la pobresa de no sentir cap escalforeta comunitària ni exultança dominical celebrant una missa amb una dotzena de persones grans en un poble rural o en un barri de ciutat?

Veiem passejar antics militants cristians que ni s'han casat per l'Església ni han batejat els seus fills, ¿i els hem de transmetre la nostra agror o la nostra cordialitat?

Davant de la manca de formació de base, tan generalitzada, ¿podrem assumir que el primer anunci comença per un somriure d'acollida a tothom, ja que la manca d'humanitat fa anar en orris tota acció pastoral?

Al costat, però, d'aquesta actitud indulgent, ¿vetllarem prou per la formació seriosa dels laics, de cara a una corresponsabilitat i una sinodalitat reals?

Podríem parlar de molts altres àmbits: l'acompanyament de les persones compromeses a la parròquia, les visites als malalts fent present el Jesús proper i guaridor, les reunions amb els diferents grups, amb la Catequesi, amb Càritas, amb els moviments, assumint que no en som amos sinó consiliaris, l'escolta real i efectiva dels membres d'un Consell pastoral, els moments imprescindibles dedicats a la pregària, a la meditació i a l'estudi, la preparació de textos i homilies, la recerca de persones noves que puguin aportar el seu carisma a la comunitat, la paciència amb la burocràcia sempre desagraïda i pertorbadora, la participació activa en els actes culturals i populars del poble o ciutat, la relació fraterna amb els companys de l'arxiprestat i la diòcesi, etc.

En tots els casos que se'ns presenten a les parròquies et preguntes què faria Jesús en aquesta situació, què t'apropa i què t'allunya del seu Regne, i això et fa sortir de la zona de confort. Aprenent a no dir tot el que penses, i a pensar tot el que dius.

Tot són camps on anar teixint comunitat, amb vocació artesana, seguint aquella màxima que un dia em va dedicar Pere Casaldàliga, quan el vaig visitar al Brasil ja fa uns anys: *“Miquel Àngel, germà, fem de la nostra vida un poema del Regne”*.

La JMJ vista des de Tortosa

SANTI MARTÍNEZ ALONSO
prevere del bisbat de Tortosa
vicari de les parròquies de La Ràpita

El passat dia 30 de juliol, un grup de nois i noies del nostre bisbat començàvem el viatge en bus camí cap a Lisboa per participar de la Jornada Mundial de la Joventut convocada pel nostre estimat Papa Francesc. Entre ells, jo acompanyava un grup de joves de la Ràpita que van participar d'aquesta magnífica trobada. Personalment, he de dir que vaig quedar molt content. Al final, vas sobretot pensant en els «nanos» que acompanyes, que ho aprofitin, que s'ho passin bé i que els hi quedi una experiència ben maca al cor per sempre. I crec que va ser així, ells mateixos m'ho expressaven quan van arribar a casa després d'una intensa setmana a Portugal. I és que van ser uns dies d'una alegria constant, d'un ambient de festa i de convivència molt sana pels carrers, pel transport públic, per les escoles on dormíem, etc. El país estava completament bolcat en aquest gran esdeveniment i els carrers plens d'alegria, de cants, de joventut, de fe, de bon ambient... increïble!

Durant aquesta llarga setmana -que va passar volant!- vam poder conèixer una mica el sud del país, especialment Cascais, Estoril i Lisboa. I, naturalment, visitar també el santuari de Fàtima. Els primers dies, en l'espera de l'arribada del Sant Pare, ens van ajudar a anar entrant en aquest gran ambient que es crea durant els dies de la JMJ. Vam poder conèixer molta gent d'altres llocs i d'altres països, anar gaudint ja del moviment que s'anava teixint durant aquells dies de prèvia i anar fent pinya i grup entre nosaltres. Durant aquelles jornades, anàvem combinant la participació en els actes que s'organitzaven pels pelegrins -Eucaristia, encontres, pregàries, les confessions, etc.- i altres trobades per grups o per països que s'anaven fent, amb estones lliures que aprofitàvem per fer diferents activitats més lúdiques: les magnífiques platges de Cascais, la costa d'Estoril, el centre de Lisboa, els estadis de futbol del Benfica i de l'Sporting de Portugal, etc. En tots els racons es respirava la JMJ amb la presència de joves per tot arreu i l'alegria que es palpava.

Els dies forts, com no pot ser d'altra manera, va ser amb l'arribada del Sant Pare, a qui vam tenir el privilegi de veure'l ben a prop en dues ocasions amb el famós papamòbil. Participar dels actes amb el Papa ens feia un gran bé, no només perquè ens reuníem amb tots els pelegrins que havien vingut d'arreu, sinó perquè la presència del Sant Pare i les seves paraules, ens arribaven al cor.

Recordo que, el darrer dia, durant la vigília d'oració amb el Sant Pare, un dels moments centrals de la JMJ, a la nostra zona hi havia un grup d'italians molt simpàtics amb el qui havíem compartit una bona estona de la tarda. En el moment de l'oració, jo vaig motivar als joves de la Ràpita que aprofitessin aquesta gran oportunitat per presentar al Senyor

tot el que porten al cor i també les seves vides. Quan va començar la pregària, tots els nostres estaven ben atents i l'ambient més distès que hi havia prèviament, es va convertir en un gran moment de silenci ungit que deixava impressionat. De fet, tots aquells joves italians que estaven amb nosaltres es van posar de genolls mirant a la pantalla on es veien imatges del Papa i de la custòdia amb la presència del Senyor. Va ser una imatge molt bonica, tan impactant que va deixar tocat un dels nois de la Ràpita que es va apropar a mi i en veu baixa em va dir: "Mira, Santi, que creients es veuen!". Em va agradar molt aquesta frase perquè mostrava amb molta senzillesa allò que ell veia: una multitud de joves pregant, posant les seves vides en mans de Déu, amb la presència del Papa i els altres bisbes -els apòstols!-, invocant l'Esperit Sant, amb la imatge de la Mare de Déu sempre prop. Quina estampa més eclesial que aquesta? Quin gran moment!

M'agradaria compartir amb vosaltres, per acabar, un petit testimoni que una de les noies del nostre grup va escriure per transmetre amb poques paraules el que havia significat per ella aquells dies que vam viure plegats i que resumeixen molt bé el nucli de l'experiència que hem fet en aquesta JMJ:

"La JMJ ens ha fet sentir la pregària de la manera més real possible gràcies a viure l'amor de Déu en comunitat i sobretot en alegria com ha estat en el nostre cas. A més de poder conèixer amb tants testimonis que han sentit la crida de Déu a les seves vides, sempre deixant-nos marcats d'una manera o una altra."

Posem a les mans del Senyor aquesta bonica experiència, i especialment a tots els que hi vam participar i no oblidem que com ens va dir el Papa Francesc, el Senyor ens estima tal com som i a l'Església tothom hi té lloc. El Senyor vol que siguem feliços!

La JMJ vista des de Vic

LLUÍS VIDAL BUXEDA

prevere del bisbat de Vic

rector in solidum parròquies ciutat de Vic

El diumenge 6 d'agost, mig endormiscat en el meu seient, escoltava els testimonis que els joves amb els que havíem anat a la Jornada Mundial de la Joventut a Lisboa feien a través del micròfon de l'autocar. Era emocionant sentir-los perquè mostraven clarament que havia valgut la pena tot l'esforç, el cansament, el dormir poc i malament i la calor de tots aquests dies. Havia valgut la pena perquè es notava que molts havien tingut una trobada real amb Déu, que aquesta setmana havia suposat un revulsiu. Algun afirmava que se li havien obert noves perspectives vocacionals, a molts els havien tocat les paraules del Papa, el seu testimoni, la seva manera de dirigir-se a cadascú personalment, malgrat estar en un acte amb un milió i mig de persones.

Perquè podríem descriure la JMJ de moltes maneres: com una trobada amb el Papa, com una trobada de joves catòlics de tot el món, com una manera d'experimentar la

universalitat de l'Església... Però sobretot, la JMJ és una trobada amb Crist viu. Deia el Papa Francesc als joves el primer dia: «No esteu aquí per casualitat. El Senyor us ha cridat, no només aquests dies, sinó des del començament de la vida. Ell us ha cridat pels vostres noms». Amb un llenguatge senzill, ens recordava que el cristianisme és un encontre personal amb Aquell que t'estima infinitament.

Aquest Amor el vam poder experimentar el divendres en el Via Crucis al parc Eduardo VII. Deia el sant Pare: «La Creu és el sentit més gran de l'amor més gran, l'amor amb el que Jesús vol abraçar la nostra vida». Val la pena llegir i resar amb els textos que es van proposar i escoltar els tres testimonis que es van fer. Els textos, juntament amb la posada en escena, mostrava com en la Passió del Senyor hi eren també presents els patiments i dolors dels joves d'avui.

Finalment, el dissabte i el diumenge hi havia l'acte central de tota la Jornada Mundial: la vigília d'adoració i la missa d'enviament. A tots ens va impactar el silenci del milió i mig de joves que agenollats adoraven a Jesús sacramentat, era un silenci que parlava per si sol, era un silenci eixordador. Abans de l'adoració el sant Pare ens havia dit unes paraules de les que jo destacaria una idea: «l'alegria és missionera». Contemplant l'escena de la visitació el Papa es fixava en com Maria vol compartir la seva alegria, l'alegria no és per a un mateix, és per compartir-la. L'alegria que hem pogut experimentar aquests dies no pot servir simplement per ampliar el nostre catàleg d'experiències sinó que ha de servir per donar testimoni, per portar-la de retorn a casa, especialment als altres joves.

En la missa del diumenge, festa de la Transfiguració del Senyor, el Papa va donar tres idees, tres accions que poden fer tots els joves: resplendir, escoltar i no tenir por. Un no tenir por que prové del sentir-se mirats per Jesucrist, que ens coneix: coneix els nostres cors, les nostres alegries i tristeses, els èxits i els fracassos.

Un bisbe ens parla

Un curs decididament evangelitzador

+SALVADOR CRISTAU

bisbe de Terrassa

En l'homilia de la missa d'inici del meu ministeri com a bisbe a Terrassa, el 5 de febrer de 2022, us deia que "l'evangelització ha de ser un objectiu present cada dia en els nostres projectes, les nostres intencions i les nostres activitats".

El Senyor ens crida a ser fills seus i a formar part de la seva família. I també ens envia a fer créixer aquesta família tot cercant nous germans. Evangelitzar, us deia, és "sortir pels camins i les cruïlles i convidar tots els que trobem a la festa del banquet". Perquè el Senyor ens convida a una festa, i ens cal transmetre l'alegria de ser convidats a aquesta festa. Ser cristians és això, i per això formem part de l'Església. I continuava dient-vos: "som cridats, per tant, a ser fills; és la crida a la santedat. Escollits i enviats a anar pertot arreu i donar fruit, aquesta és la crida a l'evangelització. I així Ell ha forjat la nostra identitat: som fills, escollits, estimats, enviats. Es tracta d'una vocació, una identitat que suposa també una missió. La missió, el fruit que el Senyor espera, és el germà, són els altres".

Aquestes paraules pronunciades en l'inici del meu ministeri entre vosaltres animen la meva acció pastoral i esdevenen una orientació diocesana important que m'agradaria que féssim nostra en aquest inici d'un nou curs pastoral.

Si l'Església existeix per evangelitzar, és a dir, per transmetre l'alegria i el goig d'haver experimentat l'amor del Senyor, aquesta ha de ser també la nostra prioritat com a cristians i com a família diocesana, a través de les nostres parròquies i arxiprestats, comunitats, moviments, delegacions i institucions eclesials. No tenim altra raó de ser.

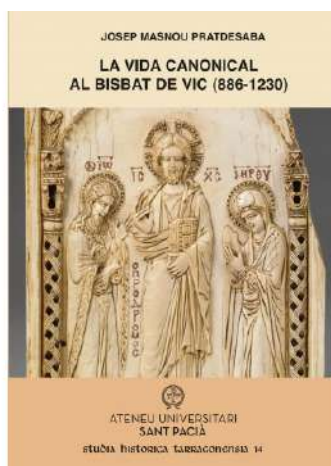
Per fer-ho hem de creure'ns-ho, ens cal canviar de mentalitat, ens cal posar-nos en actitud més missionera del que hem de sortir a buscar que no pas conservadora del que ja tenim. Ens cal posar-nos en actitud de camí, o com ens recorda el papa Francesc, hem de ser una Església en sortida a l'encontre de cada persona amb la que ens trobem en els nostres ambients.

Fer de l'evangelització una orientació diocesana vol dir que ha d'impregnar tota l'acció pastoral de les nostres comunitats. Ha de ser, en primer lloc, una actitud que hem de tenir a les celebracions dels sagraments, especialment en l'acollida dels que s'acosten per

demanar un sagrament; també en les catequesis amb les famílies que tenen una fe a vegades molt difuminada però que porten els fills a fer la comunió; en l'atenció que tots hem de tenir envers els més febles, vulnerables i necessitats, i especialment a través de Càritas; en el despatx parroquial atenent les persones que venen a demanar papers o sagraments; en l'atenció als malalts i a les persones grans que necessiten l'ajut i el recolzament d'altres, etc.

Però a més de ser una actitud que hem de tenir i viure, ens cal com a cristians formar-nos per tal de ser veritables deixebles missioners, com ens demana el papa Francesc en aquests moments. Ens cal tenir una veritable actitud espiritual alimentada en la presència del Senyor a través de la pregària, els recessos o els exercicis espirituals. Ens cal aprendre de les experiències d'altres cristians que han fet aquesta opció missionera i evangelitzadora. Ens cal compartir les experiències que a diferents llocs de la nostra diòcesi ja s'estan fent en aquesta línia evangelitzadora.

Des d'aquesta inquietud eclesial que comparteixo amb tots vosaltres, us comunico també que he decidit crear, entre altres, una delegació general per a l'evangelització i la formació que ens ha d'ajudar als diocesans a concretar aquesta orientació diocesana en objectius i projectes concrets per començar en aquest curs i continuar, d'ara endavant, en tota la nostra acció pastoral.

Hem vist, hem llegit

La vida canonical al bisbat de Vic (886-1230) Aportació a l'estudi dels canonges vigatans

CARLES RIERA

prevere del bisbat de Vic

rector dels Prats de Rei i de Sant Pere Sallavinera

Fruit de la seva tesi doctoral, llegida i defensada a la Universitat de Barcelona, és el llibre de Josep Masnou i Pratdesaba titulat *La vida canonical al bisbat de Vic (886-1230)*, editat per l'Ateneu Universitari Sant Pacià dins la col·lecció «Studia Historica Tarraconensia». Es tracta d'un estudi exhaustiu de tots els canonges de la catedral de Vic documentats des de l'any 886, moment de restauració del bisbat, fins a l'any 1230, al final de l'episcopat de Guillem de Tavertet.

L'obra, subtitulada *L'aplicació de la reforma gregoriana a partir de l'estudi prosopogràfic*, analitza, mitjançant testaments i altra documentació, l'evolució de la vida dels canonges al llarg d'aquest període i especialment els canvis que es van produir en el funcionament de la catedral amb l'aplicació de la reforma gregoriana a finals del segle XI.

La prosopografia és l'estudi de la filiació i la carrera de personatges rellevants d'una època històrica determinada, en aquest cas dels canonges vigatans: l'origen social, els llinatges a què pertanyien i els viaranyes que els conduïren a formar part de l'estament canonical. A partir del segle XII es crea el capítol catedralici, seguint les normes del dret canònic, amb capacitat d'eleger els bisbes i tenir el govern de la diòcesi en els períodes de seu vacant. Entre els canonges estudiats hi ha els arxiprestos-bisbes Gotmar (886-899) i Ató (957-971); els abats-bisbes Arnulf (992-1010) i Oliba (1018-1046), com també Arnau, abat d'Amer (1102-1109), Ramon de Castellterçol (1185-1194) i Guillem de Tavertet (1195-1233), entre altres.

L'obra posa en relleu la relació que va existir entre la canònica de Vic i la de Sant Pere d'Àger, així com la presència en aquesta comunitat del teòleg escolàstic Rainier, traslladat a Roma en 1072 i més tard nomenat cardenal, personatge clau en la restauració del bisbat de Tarragona l'any 1091 i, finalment, elegit papa l'any 1099 amb el nom de Pasqual II. Entre els arquebisbes de Tarragona que consten com a canonges de Vic en el necrologi figuren Hug de Cervelló (1163-1171), Guillem Torroja (1171-1174), Berenguer Vilademuls (1174-1194), Ramon Tedmar (1194-1198) i Ramon Rocabertí (1199-1215).

Un altre aspecte important és la creació de les canòniques agustinianes a partir de finals del segle XI. En el llibre s'analitzen els vincles que existiren amb Santa Maria de l'Estany i Santa Maria de Manresa, com també la relació de la catedral de Vic amb la comunitat del Sant Sepulcre de Jerusalem. Els estrets lligams d'abats i priors de Santa Maria de l'Estany amb la catedral de Vic es posen de manifest en els necrològics, car els dits abats i priors eren alhora canonges vigatans.

En resum, es tracta d'un treball de temàtica medieval, un llibre de més de quatre-centes pàgines, molt ben documentat, escrit per aquest prevere del bisbat de Vic, nat a la capital d'Osona (1965), historiador i arxiver, especialitzat en l'estudi del món canonical, autor de diverses publicacions i professor de l'Institut Superior de Ciències Religioses de Vic des de la seva creació.

La Missa de les Santes: 175 anys d'un patrimoni cultural immaterial d'excepció

ROBERT BARÓ

*prevere de l'arquebisbat de Barcelona
canonge*

El passat 27 de juliol es van complir els 175 anys de l'estrena de la “Missa de les Santes” a la basílica de Santa Maria de Mataró. Per qui no hagi participat mai en la solemnitat de les Santes Màrtirs Juliana i Semproniana, és una experiència que cal fer, ni que sigui un cop a la vida. Recordo la primera vegada que hi vaig assistir. Devia tenir 21 o 22 anys, la calor, indescriptible, el fervor i la passió, desbordants... i sona el Glòria. Gairebé tres quarts d'hora!!! Però... això què és????

Em semblava estar al Liceu, però en una mena de catedral. Interpretada per una massa coral de 150 cantaires i orquestra que dura més de tres hores. He pogut participar d'altres vegades a la festa, i també a la Missa, però el sotrac del primer cop ha quedat gravat en el meu record, i en la manera d'entendre què és una festa.

La celebració neix quan en època moderna Mataró esdevingué un gran centre, tant econòmic com polític i cultural. Podem imaginar la ciutat del segle XVIII, inundada de música dins i fora de les esglésies, un art que encaixava en les magnífiques construccions que es feren a l'època, de les que sobresurt sens dubte l'excepcional obra de Viladomat a

la capella dels Dolors, amb la seva magnífica sala de juntes. Allí els àngels que pintà Joan Gallart canten i acompanyen la Mare de Déu amb violes, violins, orgue...

Deixebles de sant Cugat, Juliana i Semproniana foren identificades com oriündes de l'antiga Iluro, però els seus cossos reposaven al monestir de Sant Cugat. El 1772 el Municipi de Mataró va aconseguir traslladar una part de les relíquies a la ciutat. L'arribada fou una festa esplèndida que quedà gravada en la memòria dels mataronins, i des de llavors cada 27 de juliol es va celebrar la missa amb la màxima solemnitat. La força que prengué la festa impedí que entrés en decadència amb les dificultats dels inicis del segle XIX. Ben al contrari, al mateix temps que les autoritats civils i eclesiàstiques treballaven perquè les Santes fossin proclamades patrones de la ciutat, l'activitat musical al voltant de la festa no s'aturà.

Mataró volia dotar l'ofici de les Santes d'una música esplèndida que remarqués la importància i categoria de la celebració. Per fer-ho fou escollit Manuel Blanch, un jove seminarista de només 21 anys. Sorpren la joventut del que més endavant seria Mossèn Blanch, i l'aposta que van fer els que estaven al seu voltant per introduir una modernitat musical que potser algú de més edat no hagués gosat desenvolupat.

En aquell 1848 a Barcelona només fa un any que s'ha inaugurat el Gran Teatre del Liceu. La música, que en altre temps era promoguda per les esglésies de la ciutat, ara era estandard de la burgesia en el seus escenaris de la Rambla, on òperes fetes sobretot a Itàlia, Rossini, Donizzetti, Bellini..., triomfaven entre aquells burgesos. L'estil del Bel canto italià era el segell de la modernitat desitjada pels impulsors de la missa de les Santes, i recollia les ànsies de redescobrir les essències pàtries, en el nostre cas les més profundes arrels de la ciutat de Mataró, amb les seves Santes compatriícies, i la bellesa d'unes composicions orquestrades que al mateix temps remetien a la indústria i desenvolupament tecnològic de Milà, Torí o París. Aquell mateix 1848 també arribava el tren a Mataró, la primera línia de la Península.

La composició de Manuel Blanch és grandiosa, com l'espai que l'havia d'acollir i la festa a la que anava adreçada. Dibuixa una èpica digna dels grans moments del romanticisme, on el martiri de les Santes per la seva fe en Crist esdevé signe d'identitat de tota una ciutat, que descobreix en les seves patrones un símbol de força, arrelament al passat més llunyà i projecció a una modernitat que a mitjan segle XIX volia dir prosperitat i cohesió social.

La figura mateixa del compositor és una metàfora del que significa la Missa de les Santes. Nascut a baix a Mar, d'una família pobre, era el darrer de quatre fills, i l'únic que va sobreviure a la infantesa. La seva vida, descrita pel que fou successor seu a la capella de música de Santa Maria, i després bisbe de Girona Francesc de Paula Mas, se centrà en tres àmbits: la pietat, la caritat i la música. Des de 1853 fou mestre de capella de Santa Maria i consagrà a la ciutat de Mataró i a les Santes la seva vida.

Mossèn Blanch morí el 1883, però no es deixà d'interpretar la seva Missa. Ans al contrari, el seu successor potenciarà l'obra, una còpia de la qual fou enviada a la Scala de Milà per assegurar la seva conservació lluny de possibles malvestats a casa nostra. De fet diverses vegades la Missa de les Santes es veié amenaçada per perills de tota mena: carlinades, sexenni liberal, Setmana Tràgica, Guerra Civil... però els fets que realment van fer trontollar la tradició van arribar de Roma.

A principis de segle XX, el 1903, el Papa Pius X promulgà el Motu proprio “*Tra le sollicitudini*” per regular la música sacra. En ell exclouïa molt explícitament tota composició moderna que s’allunyés del gregorià o de les polifonies renaixentistes. Però la insistència dels mataronins, identificats plenament amb la Missa de Mn. Blanch, aconseguí un privilegi papal per poder seguir interpretant-la. Només foren tres anys sense gaudir de l’estimada Missa de les Santes.

Cinquanta anys després un altre perill va assetjar la festa. Nous esperits de modernitat feren baixar l’interès per la celebració, fins al punt que el 1966 es feu un enregistrament de qualitat en previsió de la seva imminent desaparició. Però no fou així. D’aquell moment d’enfonsament sorgí una renovació inesperada. Si realment forma part de l’esperit del poble, una festa es manté i es reinventa. En aquest cas fou l’artista Jordi Arenas qui passà a dirigir la Missa amb nous criteris, i plantejant la massa coral que avui coneixem, amb una gran participació ciutadana.

La missa de les Santes ens ha arribat per devoció, passió, patriotisme, constància... com l’única peça de les seves característiques que se segueix interpretant en el seu context litúrgic. Enlloc més a Catalunya i a l’Estat es pot participar d’aquest tipus de celebració. A semblança de la Sibil·la a Mallorca, o el Misteri d’Elx, la voluntat del poble ha pogut conservar un element que l’identifica.

En una societat cada cop més diversa i complexa el patrimoni cultural immaterial és una de les eines més importants que tenim per treballar la cohesió social. Com ara fa 175 anys, encomanem a les Santes Juliana i Semproniana que omplin Mataró d’aquell esperit que impulsà el jove Manuel Blanch a compondre una missa que fos expressió de la fe d’una comunitat milenària, lloança de les tradicions i al mateix temps un clam de la modernitat.

Glòria a les Santes!!!!

(Extracte del discurs de l’*Estrena* de les Santes. Ajuntament de Mataró 19.07.2023)